

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ **Сергєєнко О.М.**

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
СЦЕНІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітня програма	«Музичне мистецтво естради» «Звукорежисура» «Спів» «Інструментальне виконавство за видами»
Статус освітнього компоненту	вибіркова

Київ – 2025 р.

Робоча програма освітнього компоненту «Сценічна майстерність» для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 Культура і мистецтво** спеціальності **025 Музичне мистецтво**.

Розробники:

Петрова О. М. – заслужена артистка України, доцент кафедри «Музичне мистецтво естради»

Мирошніченко О.М. – старший викладач кафедри «Музичне мистецтво естради»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

Протокол №1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ **Кочерга А.І.**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедрою _____ **Ж.Л. Карпенко-Боднарук**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство» (за видами)

Протокол № 1 від 01 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ **Ясько О.А**

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки: 2	
Загальна кількість годин – 90		
Кількість модулів – 1	Семестр: 3	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2		
	Лекції: -	
	Практичні (семінарські):	
	32	8
Вид підсумкового контролю: Диференційований залік	Індивідуальні:	
Форма підсумкового контролю: фронтального опитування, виконання індивідуальних завдань, розв’язання практичних ситуацій.	Самостійна робота:	
	58	82

2. МЕТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Метою вивчення освітнього компоненту «Сценічна майстерність» є створення художнього образу. Матеріалом для його створення є не тільки голос, інтонація, ритм, тембр, але і пластика, внутрішня енергетика, розум та душа артиста. З цієї точки зору робота над вдосконаленням основного “інструменту” творчої діяльності естрадного артиста підкорюється усім законам школи драматичної та музичної творчості. Навчити здобувача вищої освіти самостійно створювати художній образ у різних за стилем і жанрами художніх творах.

Завдання: дати здобувачу вищої освіти той шлях створення образу, який він згодом зможе проходити самостійно (без режисера). Здобувачі вищої освіти мають навчитися вільно та органічно відчувати себе на сцені, не боятися публіки, спілкуватися з глядачами та з партнерами, творчо виправдовувати і виконувати завдання режисера, діяти на сцені.

Після опанування освітнього компоненту «Сценічна майстерність» здобувачі вищої освіти повинні:

знати: теорію акторської майстерності, метод дієвого аналізу, основні вимоги до сучасного естрадного артиста.

вміти: робити дійовий, логічний і психологічний аналіз тексту, розкрити

підтекст, знайти дію, створити внутрішній монолог. Здобувач має вміти діяти на сцені і цю дію виражати не тільки словом, але і співом, звуком, пластикою. Має вміти свідомо керувати своєю увагою, шукати об'єкти уваги образу та його ставлення до навколишніх та до світу; контролювати напруження своїх м'язів; знаходити, нафантазовувати та вірити в запропоновані обставини, знайдені разом з режисером; користуватись переміною в ставленні; розуміти, як уява і фантазія, внутрішній монолог та яскраве бачення допомагають в роботі на сцені; бути органічними та правдивими на сцені; спілкуватись з глядачем та партнерами; цілеспрямовано, логічно діяти на сцені; розуміти та відігравати події в естрадному сценічному номері; не випадати із загального темпоритму концерту; вміти пристосовуватись до нових партнерів, нових обставин та умов, які виникають під час концерту; вміти приводити себе в правильне фізичне і творче самопочуття.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення освітнього компоненту повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компоненту «Сценічна майстерність»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.	ПРН 11

4. Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Сценічна майстерність» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей загальні компетенції (ЗК), спеціальні компетентності (СК):
Загальні та спеціальні компетентності, що формують результати навчання у процесі вивчення освітнього компоненту

Шифр	Компетентності	Дескриптори НРК				Результати навчання
		Знання Зн1 Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень Зн2 Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Уміння Ум1 Розв’язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Комунікація К1 Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності К2 Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Автономія та відповідальність AB1Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах AB2 Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб AB3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	
	Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.				ПРН 1, ПРН 3, ПРН 13
Загальні компетентності ЗК						
ЗК 2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	AB1, AB2, AB3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 13
ЗК 7.	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн1, Зн2		К1, К2	AB1, AB2, AB3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 13
ЗК 8.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	AB1, AB2, AB3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 13
Спеціальні компетентності (СК)						
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	AB1, AB2, AB3	ПРН 1, ПРН 3
СК 6	Здатність використовувати	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	AB1, AB2, AB3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 13

	професійні знання та навички в процесі творчої діяльності					
СК 13.	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 13
Спеціальні компетентності (СК) для ОП «Звукорежисура»						
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності в звукорежисурі.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 13
СК 13.	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.	Зн1, Зн2	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3	ПРН 1, ПРН 3, ПРН 13

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

- експрес-опитування;
- презентації виконаних результатів та досліджень;
- есе, доповідь;
- практична робота;
- стандартизовані тести

Форми контролю результатів навчання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення аудиторних занять і оцінюється сумою набраних балів. При виставленні балів за поточний контроль оцінці підлягають:

- рівень теоретичних знань;
- рівень знань на семінарських заняттях;
- опрацювання навчального матеріалу з освітнього компоненту, передбачений для самостійного засвоєння;
- індивідуальні завдання

Оцінювання поточної діяльності проводиться на кожному занятті при засвоєнні кожної теми змістовного модуля. За поточну навчальну діяльність здобувачам вищої освіти виставляються бали за всі види діяльності, які в кінці вивчення змістового модуля підсумовуються.

Контроль засвоєння змістового модуля проводиться на останніх практичних заняттях вивчення тем.

До контролю модуля допускаються лише ті здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою (відпрацьовані пропущені заняття тощо).

Форми підсумкового контролю знань здобувачів освіти:

Диференційований залік – 3 семестр

Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру. Графік проведення модульного контролю протягом перших двох тижнів семестру за підписом завідувача кафедрою

Здобувач вищої освіти який за результатами модульного контролю отримав незадовільну оцінку зобов'язаний перескласти відповідний модуль до початку наступного модульного контролю.

Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача вищої освіти.

Диференційований залік – здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового диференційованого заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачені навчальним планом, та отримав позитивні бали за кожний змістовий модуль. Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді відповідей на питання білетів та додаткових питань з тем відповідного модуля, а також усного

вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

МОДУЛЬ 1			
T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12	СР	МК	Всього
60	20	20	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з освітнього компоненту

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	6	30
Практична робота	4	20
Презентація	1	5
Колоквіум	1	5
Самостійна робота	4	20
Диференційований залік	1	20
Всього	17	100

Оцінювання одного завдання навчального модуля

бали за аудиторну роботу	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти на високому рівні виконує завдання. Надає повну, вичерпну відповідь, вільно володіє матеріалом. У повному обсязі виконує практичне завдання, проявляє креативне мислення, застосовує знання міжпредметних дисциплін.
4	Здобувач вищої освіти виконує завдання з незначними помилками. Надає повну, вичерпну відповідь, вільно володіє матеріалом, але недостатньо впевнений у своїх висновках. У повному обсязі виконує практичне завдання, проявляє креативне мислення, застосовує знання міжпредметних дисциплін.
3	Здобувач вищої освіти виконує завдання із значними помилками. Під час опитування на недостатньому рівні надає відповіді. При виконанні практичного завдання, допускає неточності, не може в повному об'ємі застосувати міжпредметні зв'язки.
2	Здобувач вищої освіти показав низький рівень знань, недоопрацьований матеріал. При опитуванні плутає поняття та значення. Практична робота не доведена до завершального етапу.
1	Здобувач вищої освіти демонструє не стійкі знання, компетентності, потребує допомоги від викладача, не орієнтується в темах та завданнях програми

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою освітнього компоненту та методичними рекомендаціями викладача.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань.

Система бальних оцінок за темами вивчення змістового модулю оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**. Кількість балів за роботу за практичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчальної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг виконання завдання та демонстрація знань під час опитування;
- підготовка доповідей;
- робота на семінарських заняттях;
- виконання завдань самостійної роботи.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем освітнього компоненту. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів освіти
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації
- опанування здобувачем освіти елементів методики наукових досліджень
- підготовка до семінарських занять

Підсумкова кількість балів, набрана здобувачем освіти за виконання чотирьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності здобувачів освіти з освітнього компоненту.

Здобувач освіти може набрати **максимум 20 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань
- рефлексивний контроль
- індивідуальні співбесіди
- колоквіум

Шкала оцінювання одного завдання самостійної роботи здобувача вищої освіти.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти на високому рівні виконав завдання самостійної роботи. Демонструє вміння виділяти головне, встановлювати міжпредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї, готовність до постійного саморозвитку та самовдосконаленню. Проявляє креативність, здатність до системного мислення, уміння використовувати сучасні інформаційні технології. Виявляє компетентність у виконанні практичного завдання.
4	Здобувач вищої освіти на достатньому рівні виконав завдання самостійної роботи. Демонструє вміння виділяти головне, встановлювати міжпредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї, готовність до постійного саморозвитку та самовдосконаленню. На недостатньому рівні проявляє креативність, здатність до системного мислення, уміння використовувати сучасні інформаційні технології. Виконує практичне завдання з незначними помилками.
3	Здобувач вищої освіти на середньому рівні виконав завдання самостійної роботи. Недостатньо демонструє вміння виділяти головне, встановлювати міжпредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї. Допускає суттєві помилки системного мислення. Демонструє уміння використовувати сучасні інформаційні технології. Не може проявити креативність. Практичні завдання виконує не в повному обсязі.
2	Здобувач вищої освіти на низькому рівні виконав завдання самостійної роботи. Не може виділяти головне, встановлювати міжпредметні зв'язки, робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї. Допускає суттєві помилки системного мислення. Не може проявити креативність. Практичні завдання виконує не в повному обсязі.
1	Здобувач не регулярно виконує завдання самостійної роботи. Погано орієнтується в темах програми. Не проявляє креативність. Допускає суттєві помилки. Не може розвинути ідею.

Оцінювання презентації:

Оцінюється актуальність, сучасність презентаційної роботи. Визначається новизна, тобто що нового, раніше невідомого, укладачі привнесли у досліджувану тему.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
5	Повна змістовна робота, висока аргументованість відповідно теми, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження, цікаве оформлення презентації
4	Робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження. Презентація оформлена цікаво, але багато тексту.
3	Робота не повна, є суттєві неточності, пов'язані з використанням методології дослідження. Презентація наповнена цитатами, не достаньо опрацьовані висновки
2	Робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних

	висновків. Презентація без оформлення
1	Короткий поверхневий виклад матеріалу. Слайди мало наповненні змістом.

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- За активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні). Дана робота підтверджується сертифікатом, довідкою, виданими тезами, тощо
- За організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах професійної підготовки, тренінгах, що має підтверджуючий матеріал).
- За бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль. До індивідуального завдання викладач може запропонувати тему з питань: розширення теоретичних базових знань з освітнього компоненту, самостійного аналізу підходів до розв'язання професійних питань, пов'язаних із знаннями з історії, педагогіки, мистецтвознавства, аналізу виконавського та концертного репертуару, комплексного вирішення конкретного фахового завдання, тощо.

Для оцінювання індивідуального завдання для здобувача, викладач повідомляє та/або пропонує тему завдання, встановлює терміни для виконання, роз'яснює систему оцінювання виконання такого завдання.

Здобувач самостійно опрацьовує завдання за усіма етапами роботи та в установлені терміни повинен здати завдання.

Оцінювання індивідуального завдання

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізувати факти, робити висновки.
9	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, робити висновки.
8	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати презентацію, аналізує факти із незначними помилками, у висновках є не точності.
7	Завдання виконано в установлені терміни. Здобувач вищої освіти висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з заданої проблеми із помилками, намагається самостійно та аргументовано викладати презентацію,

	але при цьому робить помилки, аналізує факти із незначними помилками, у висновках не притримується логічної послідовності
6	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, намагається аргументовано викласти матеріал, але при робить грубі помилки, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
5	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, аналізує факти із суттєвими помилками, у висновках не притримується логічної послідовності.
4	Завдання виконано із запізненням щодо установлених термінів. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до міркувань із заданої проблеми, допускає значні помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить помилки, у висновках не притримується логічної послідовності.
3	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти намагається висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати викладений матеріал, у встановлених фактах робить суттєві помилки, не може викласти висновки заданої проблеми.
2	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти у складно висловити власне ставлення до заданої проблеми, допускає грубі помилки, робота зроблена не самостійно, не може проаналізувати матеріал, не може викласти факти за темою, плутає термінологію не може викласти висновки заданої проблеми.
1	Завдання виконано не вчасно. Здобувач вищої освіти не може викласти власне ставлення до заданої проблеми, робота зроблена не самостійно, викладений матеріал має грубі, суттєві помилки, не може навести приклади за темою роботи, плутає термінологію висновки заданої проблеми відсутні.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Диференційований залік

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль ***мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів***

Оцінювання диференційованого заліку відбувається ***за 20-бальною шкалою***.

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку ***за 100-бальною*** шкалою, яка розраховується як середньо зважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу та диференційований залік.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю Семестровий диференційований залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- усне та/або письмове опитування;
- практична робота.

Критерії семестрового оцінювання знань здобувачів вищої освіти
Оцінювання модульного контролю знань, диференційованого заліку

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- Письмового контролю: ідейно-тематичний аналіз, дійовий аналіз художнього твору;
- Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

бали диф. Зал.	Критерії оцінювання
15 – 20	Здобувач вищої освіти повністю оволодів теоретичним матеріалом освітнього компоненту. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику. Практична робота представлена на високому рівні.
12 – 14	Здобувач вищої освіти повністю оволодів теоретичним матеріалом освітнього компоненту. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, вміє оцінити явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію, але допускає не суттєві помилки. Використовує додаткову літературу, періодику, але плутається у висновках. Практична робота представлена на високому рівні.
8 – 11	Здобувач вищої освіти оволодів теоретичним матеріалом освітнього компоненту. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, вміє оцінити явища, факти, допускає деякі помилки в термінології. Використовує додаткову літературу, періодику, але плутається у висновках. Практична робота представлена достатньому рівні.
5 – 7	Здобувач вищої освіти оволодів теоретичним матеріалом освітнього компоненту. Може зробити висновки, допускає помилки під час аналізу матеріалу, робить спроби оцінити явища, факти, не достатньо виявляє при цьому особисту позицію. Не користується додатковою літературою, періодикою. Практична робота представлена на посередньому рівні.
2 – 4	Здобувач вищої освіти частково оволодів теоретичним матеріалом освітнього компоненту. Робить спроби зробити

	висновки, але допускає суттєві помилки під час аналізу матеріалу, не може оцінити явища, факти, не виявляє особистої позицію. Практична робота виконана не повністю.
1	Здобувач вищої освіти оволодів теоретичним матеріалом освітнього компоненту на низькому рівні. Не може зробити висновки, допускає суттєві помилки під час аналізу матеріалу, не може оцінити явища, факти, не виявляє особистої позицію. Практична робота виконана на низькому рівні.

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**.

Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на індивідуальних заняттях та на підсумковому модульному контролі знань, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою освітнього компоненту. Протягом вивчення модулю здобувачі вищої освіти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводиться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	не задовільно з можливістю повторного перескладання
0-34	F		не задовільно з обов'язковим повторним вивченням

За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти під час онлайн-зустрічей у Google-Meet in Google Classroom, освітньої платформи Google Workspace for education, платформа Moodle.

6. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

6.1. Зміст освітнього компоненту

МОДУЛЬ 1

Тема 1 Вступ. Акторські школи. Етика.

Атмосфера, як взаємозв'язок актора з глядачем. Атмосфера як простір, що живить творчу активність. Внутрішня динаміка атмосфери. Атмосфера як збудник творчих почуттів актора у роботі над образом. Роль музики у створенні атмосфери. Сценографія як рухома дійово-динамічна структура атмосфери.

Складові сценографії.

Принцип, що затверджує дію як збуджувач сценічних переживань і основний матеріал в акторському мистецтві. Це важливий принцип практичної частини системи - методу роботи над роллю. Принцип органічності (природність) витікає з попереднього принципу. У творчості не може бути нічого штучного і механічного, все повинно підкорятися вимогам органічності. Принцип перевтілення - кінцевий етап творчого процесу - створення сценічного образу через органічне творче перевтілення.

Тема 2. Увага, кола уваги. Звільнення м'язів, затисків (м'язовий контролер). Виправдання. Органіка. Якщо б. Що б я робив, якщо б... Поняття про етюд. Творчий стан складається з взаємопов'язаних елементів: активна зосередженість (сценічна увага); вільне від напруження тіло (сценічна свобода); правильна оцінка обставин, що пропонуються (сценічна віра); виникаюче на цій основі бажання діяти (сценічна дія). Самим природною і стійкою є увага до конкретних об'єктів ("точки уваги": близькі, середні і дальні). Трохи складніше втримувати увагу в колу, де "багато самостійних об'єктів і очей перескакує з одного на інший, але не переходить меж, окреслених довкола уваги". "Мале коло уваги" називають ще "публічною самотністю". Це зосередження на собі самому, на своєму внутрішньому світі. Часто, щоб взагалі не загубити нитку уваги, актору доводиться замикатися на час в "мале коло уваги". "Середнє коло уваги" вже дає простір для зовнішньої дії. оволодіти "зовнішньою увагою" все ж набагато легше, ніж навчитися бути "уважним внутрішньо". Адже "внутрішня увага також щохвилини відволікається на сцені від життя ролі спогадами власного людського життя". Але спогади з власного життя хвилюють нас, а внутрішнє життя ролі.

Сценічний етюд – це подієвий, закінчений відрізок життя діючої особи (дійових осіб), створений з урахуванням життєвого досвіду і спостережень режисера та виконавця-актора. Перероблений їх творчою уявою і представлений, або зіграний, або показаний у сценічних умовах.

Сценічний етюд на відміну від етюдної імпровізаційної проби передбачає наявність режисерського задуму, спрямованого на реалізацію надзадачі творчого показу, тоді як при виконанні імпровізаційної проби такого завдання немає. Етюд – це завжди якась історія, в основі якої лежить подія. Вона реалізується за допомогою тих навичок, які ми накопичуємо за рахунок спостережень, вправ і тренінгу. В етюді ціллю стає сама історія, її психологічний зміст. Це вже сценічне видовище.

Тема 3. Дія - цілеспрямована, обґрунтована, продуктивна, дійсна; логіка та послідовність дії. Чим дія відрізняється від руху. Чотири напрямки дії.

Дієві факти можуть бути значними, величезними за рівнем їх впливу на людину. І вплив цей може бути досить тривалим. Або, навпаки, це можуть бути маленькі, ніби незначні обставини, проте які впливають на лінію поведінки. Найнезначніші обставини, дієві факти набувають справжнього значення лише в залежності від якоїсь загальної причини, яка визначає не окрему дію, а певну

лінію дії (наскрізна дія). Навіщо я повинен це робити, в ім'я чого. І всі факти набудуть значення та внутрішнього змісту саме від цієї головної обставини (визначальної обставини).

Подія – це не миттєвий фактор. Це процес, викликаний певним фактом, пропонованою обставиною. Вона може мати більшу тривалість і закінчуючись, переходити в іншу подію. Коли подія вичерпає себе – тобто вичерпається дія, пов'язана з метою, породженою цією подією – то змінюється і ціль, мета. Тобто, коли виникає нова обставина, що міняє ціль – то змінюються і дії героя-виконавця. Подія висуває нову ціль, і наразі її не буде досягнуто, жодна інша дія неможлива.

Будь-який рух, виконаний з відповідною метою, є простою фізичною дією. Прості фізичні дії, об'єднані однією спільною метою, складається в єдину цілеспрямовану дію.

Тема 4. Пристосування - як я виконую дію. Темпоритм. Уява, фантазія – в чому різниця, приклади. Спілкування, етапи та елементи спілкування. Коли артисти спілкуються, а коли – ні.

Спілкування займає весь простір людського існування, кожна хвилина існування наповнена спілкуванням. На сцені діють всі ті ж закони що описані в соціо-психологічним визначення, але на нього покладається велика задача. Оскільки без постійного безперервного спілкування, актор просто не зможе втримати увагу глядача.

Актор повинен уміти спілкуватися, але передусім зі своїм партнером. Це не так просто. Для цього він повинен навчитися, не тільки діяти, але і сприймати дії партнера, ставити себе в залежність від партнера, бути чуйним, податливим і чуйним по відношенню до всього, що виходить від партнера, підставляти себе під його вплив і радіти всякого роду несподіванкам, неминуче виникаючим при наявності справжнього спілкування. Процес справжнього живого спілкування тісно пов'язаний зі здатністю актора до справжньої уваги на сцені. Недостатньо бачити і чути, треба розуміти партнера, відмічаючи мимовільно в своїй свідомості найменшу відтінки його думки. Виконуючи ланцюг сценічних задач і, діючи, таким чином, по відношенню до партнера, актор неминуче і сам зазнає впливу з боку партнера.

Поняття «темпа», «ритму», «темпоритму», «театральний темпоритм». Визначення значення темпоритму в театрі та музиці. Аналіз темпоритмічної та емоційно-поведінкові зміни в поведінці героїв літературних творів, вистав, кіно. Визначення їх значення для розвитку сюжету, розгортання дії.

Фантазія - це уявні уявлення, що переносять нас у виняткові обставини і умови, яких ми не знали, чи не переживали і не бачили, яких у нас не було і немає в дійсності. Уява воскрешає те, що було пережито або знайоме нам. Уява може створити і нове уявлення, але зі звичайного, реального життєвого явища.

Будь-яка дія є відповіддю на питання: що роблю? Крім того, ніяке дія не здійснюється людиною заради самої дії. Будь-яка дія має певну мету, що лежить за межами самої дії. Тобто про всякому дії можна запитати: для чого роблю? Творча зосередженість актора тісно пов'язана з процесом творчого

перетворення об'єкта в його фантазії, з процесом перетворення об'єкта в щось зовсім інше, ніж те, що він є насправді. Виражається це в зміні ставлення до об'єкта.

Сценічне спілкування - це психологічний стан актора, під час якого він вступає в зв'язок з партнером, предметами, зовнішнім світом і внутрішніми образами.

Це своєрідне вплив один на одного при нерозривному внутрішньої взаємозв'язку. Воно складається з віддачі і сприйняття, уваги, думки, почуття. Без моментів віддачі і сприйняття немає спілкування. Щоб опанувати процесом живого взаємодії, треба ретельно вивчити його, простежити, як він зароджується і протікає в життя, через які обов'язкові стадії проходить. Станіславський виділяв кілька видів спілкування:

1. Спілкування з самим собою (монолог і т. д.);
2. Пряме спілкування (діалог з партнером);
3. Колективне спілкування;
4. Спілкування з уявним (відсутнім об'єктом). Етапи проходження елементів спілкування:
 - перший етап - органічний процес спілкування;
 - другий етап - чотири умови, необхідні для спілкування;
 - третій етап - робота з розвитку органічного безперервного процесу спілкування.

Органічний процес спілкування включає в себе 4 стадії.

Ми спілкуємося словами, голосом. Слова передають думку, а голос інтонація забарвлює слова і думка почуттям - це і є спілкування словесне. Можна спілкуватися жестом, рухом (наприклад - покликати, вказати, куди йти, відштовхнути і т. д.).

Розмова очей - найцінніший спосіб спілкування, так як передає підсвідоме, позасвідоме.

Тема 5. Кінострічка бачень. Внутрішній монолог. Поняття події. Акторська та режисерська події. Оцінка. Ставлення, зміна ставлення. Сценічне завдання (3 елементи – дія, хотіння, пристосування).

Слово як засіб втілення авторської ідеї. Поняття про «внутрішній монолог».

«Внутрішній монолог» як основна умова організації словесної взаємодії. Внутрішні бачення як умова побудови «кінострічки бачень». «Кінострічка бачень». Поняття підтексту. Взаємозв'язок тексту і підтексту. Ілюстрований підтекст як активний вплив на партнера. Побудова боротьби та взаємодії між партнерами за допомогою слова.

Зміст понять «монолог», «внутрішній монолог». Розкриття правила акторського існування, способи і логіку реагування на партнера в умовах внутрішнього монологу. Аналіз сцени з елементами внутрішнього монологу партнерів у відеозаписах вистав, кінофрагментах.

Подія – як дієвий факт чи обставина, що відбувається в житті персонажа або групи дійових осіб і змінює течію драматичної дії, створює нову розстановку

конфліктуючих сил, ставить нові взаємовідносини дійових осіб твору.

Драматична дія як основний засіб створення драматургом характерів дійових осіб та виявлення ідейно-тематичного задуму п'єси. Роль сценічної дії в режисерському мистецтві. Дія як основний засіб розкриття режисером поведінки дійових осіб та втілення задуму вистави. Специфіка сценічної дії. Різновиди сценічної дії: внутрішня (психічна) і зовнішня (фізична, словесна), їх органічна єдність та взаємозв'язок. Необхідні елементи для побудови сценічної дії. Дія та протидія. Боротьба як результат протидії. Взаємодія – спосіб, вид сценічної дії.

Поняття «драматургічна подія». Різновиди подій: соціальні, біологічні, закономірні, випадкові тощо. Драматургічна подія як дійовий факт, що відбувається в житті персонажа або групи дійових осіб і змінює течію драматургічної дії. Подія в драматургічному творі як мистецький засіб розкриття драматургом характерів дійових осіб, як збудник драматургічної боротьби та засіб розкриття ідейного задуму п'єси. Драматургічний твір як безперервний ланцюг дій та подій. Діалектичний взаємозв'язок між діями та подіями в п'єсі.

Класифікація подій: за масштабом (головні, другорядні), за жанром (комічні, драматичні, трагічні), за композицією (вичерпні, невичерпні, раптові, підготовлені), за місцем (внутрішні, зовнішні). Висхідна подія драматургічного твору, що зумовлює народження сюжету п'єси. Завершальна подія. Подія – зав'язка, подія-кульмінація, подія-розв'язка. Відтворення події режисером різноманітними засобами театральної виразності.

Сценічна задача як умова створення органічної словесної взаємодії. Шлях до створення сценічної задачі: текст – пропоновані обставини – підтекст – почуття (емоції) – задача (воля) і від задачі (бажання) до дії, що втілюється як словесно, так і іншими засобами. Визначення безперервного ланцюга задач як побудови наскрізної дії ролі – шлях до створення над завдання персонажа. Збереження логіки і послідовності у виявленні ланцюга задач в роботі над образом як запорука створення правдивої словесної дії.

Ставлення до образу, предмета фантазії. Вправи, завдання, етюди на розвиток акторського ставлення до предметів і партнерів. Робота з уявними предметами. Вправи, завдання, етюди на роботу з уявними предметами.

Момент зародження дії - момент дуже важливий і відповідальний в творчий процесі. Сценічна дія Дія, будучи матеріалом акторського мистецтва, є носієм всього, що становить акторську гру, бо в дії об'єднуються в одне безперервне ціле думку, почуття, уяву та фізичну (тілесну, зовнішню) поведінку актора-образу. Для дії характерні дві ознаки: 1. Вольове походження. 2. Наявність мети. Мета дії полягає в прагненні змінити на яке воно спрямоване, так чи інакше, переробити його.

Пам'ять фізичних дій. Вправи, завдання, етюди на розвиток пам'яті фізичних дій. Ставлення до предметів, ставлення до місця дії. Визначення особливостей прояву ставлення до предметів, місця дії. Способи тренування ставлення до предмета, місця дії. Відтворювання ставлення до предметів, місця дії в ході виконання вправ та етюдів.

Поняття «запропоновані обставини», характеристика процесу та пояснення правил дії в запропонованих обставинах, вміння діяти з уявними предметами.

Тема 6. Михайло Чехов — акторський тренаж. Атмосфера. Психологічний жест (за М. Чеховим).

М. Чехов вважав, що уява є головною властивістю драматичного актора. «У міру того, як ви розвиваєте свою уяву шляхом систематичних вправ, вона стає все більш гнучкою й рухливою. Образи спалахують і змінюють один одного дуже швидко».

Атмосфера досліджувалась режисером з різних боків: як явище життя, як стимул творчості, як спосіб аналізу ролі й п'єси. М. Чехов зазначав, що спочатку акторові треба уважно вивчати життя. Педагог дійшов до найважливішого для себе висновку: «Дух у мистецькому творі – це його ідея. Душа – атмосфера. Все ж, що бачимо і чуємо, – його тіло». Імпровізацію М. Чехов розглядає і як спосіб роботи над роллю під час репетицій, і як єдино правильне самопочуття актора в ролі. При відсутності імпровізації акторська майстерність зводиться до ремесла, до чогось другорядного. М. Чехов вважав, що творчою роботою повинен займатися не лише драматург і режисер, але й актор. Особливу увагу М. Чехов приділяв також і «психологічному жесту». На його думку, сила уяви повинна охоплювати розум, волю й фізичні можливості актора в процесі творчості. Режисер розглядав тіло актора як храм душі та наводив багато прикладів того, як оживає почуття актора від правильної та виразної мізансцени тіла. М. Чехов вважає, що саме через мову тіла промовляє душа актора. Отже, М. Чехов приділяв особливу увагу техніці актора, його здатності до імпровізації; розробив систему тренінгу, спрямованого на формування «відчуття і почуття цілого».

Тема 7. Поняття про центр тіла (за М. Чеховим). Поняття про імпульси (за Є. Грозовським).

Необхідно розвивати тіло за допомогою психологічних засобів, але не у відриві від душі. М. Чехов радить розвивати тіло зсередини, за допомогою психіки, а не тільки зовнішніми засобами, які, можливо, дуже добре розвивають актора фізично, але мало що дають у творчому плані. Це означає, що будь-які фізичні вправи потрібно розуміти й виконувати як психофізичні, тобто мати на увазі саме психологічний аспект. На думку М. Чехова тіло актора повинне розвиватися під впливом душевних імпульсів. Почуття, які пронизують тіло актора, роблять його рухливим, чуйним і гнучким.

1. Для актора важливо використовувати не тільки конкретні фізичні, але і приховані виразні засоби. Цей принцип можна визначити як «невидимі виразні засоби». Професійна акторська гра, за М. Чеховим, полягає не лише в простому озвученні тексту й дії на сцені. Актор повинен використовувати також інші засоби. Серед них – атмосфера, яка має два різновиди.
2. Тільки душа і розум у гармонійному поєднанні роблять актора актором. Суть третього принципу полягає у введенні в акторську гру душевного елементу. М. Чехов закликав акторів до повної відданості професії. На думку

театрознавця, душа актора повинна випромінювати світло, а будь-яка вправа, етюд, фрагмент, зіграні на сцені, мають містити в собі «зерно духовного служіння». У театрі потрібно працювати і серцем, і розумом та керуватися світлими ідеями.

3. Натхнення викликають не якісь окремі елементи практичного навчання і тренувань, а метод у сукупності. Актору не слід нехтувати окремими частинами творчого методу й тренінгу, а використовувати їх усіх у сукупності, оскільки тільки так він зможе добитися результату. Успіх в освоєнні одного навичку неминуче поведе за собою успіх в іншому. Головне – почати і не відходити назад.
4. Талант «вмикається», якщо над цим працювати. Цей принцип пов'язаний з питанням про свободу таланту, яка в усі часи хвилювала акторів. Що саме допомагає розвитку та розквіту таланту? На думку М. Чехова, відповідь проста: потрібно лише послідовно й наполегливо дотримуватися чотирьох попередніх принципів і не відступатися від поставленої цілі. У пошуках засобів позбавлення спротиву акторського організму, була створена методика, результатом якої стала свобода від тимчасового інтервалу між внутрішнім імпульсом та зовнішньою реакцією таким чином, що імпульс стає вже зовнішньою реакцією, тобто імпульс виникає одночасно з дією і «глядач бачить не тіло, а ряд видимих імпульсів». методика Є. Гротовського, окрім розширення діапазону виражальних засобів шляхом регулярних фізичних, розумових та мовних самовдосконалень, має на меті відкриття особистого способу створення сценічного образу та винайдення власного художнього підходу. Є. Гротовський продовжував експериментувати та розробляти власний підхід протягом життя, а ко-жен із його учнів, залучений до цього дослідження, розглядав навчання як лабораторію — замість пошуку конкретних відповідей, ідеться про збір інформації

Тема 8. Етюд зі словом. Характер і характерність. Зерно ролі.

Етюд – абетка професії художника, музиканта, актора, режисера тощо. Етюд як тренінг психотехніки актора, виразник його життєвих спостережень. Структура сценічного етюду. Принципи побудови сценічного етюду. Закони існування у сценічному етюді. Етюди з уявними предметами та етюди з предметами. Етюди в умовах органічного мовчання. Сценічний етюд як засіб органічного народження слова. Функції етюду в дійовому аналізі п'єси і ролі. Основою вправ і етюдів на характерність є спостереження як вища форма уваги. Готовність до характерності необхідно тренувати. Працюючи над характерністю починати треба з простого спостереження за тваринами, матеріальним світом, людьми, які нас оточують. Спостереження, як особлива форма уваги, має стати невід'ємною рисою професійної підготовки актора. Наведемо приклади вправ, засновані на спостереженнях. Тренувальний етюд виховує певні навички в професії. Алгоритм переживання створює внутрішнє самопочуття, процес втілення – зовнішнє самопочуття, а разом вони складаються у загальне сценічне самопочуття, де «віра і правда» є підґрунтям дії, «стартовим майданчиком» для оволодіння усіма елементами і для створення

наскрізної дії театральної постановки. Закон внутрішньої техніки акторського мистецтва реалізується під час перебування актора на сцені, де всі його слова, вчинки, запропоновані обставини повинні бути творчо виправдані. Саме психотехніка є тією основою, завдяки якій відбувається процес трансформації в сценічному мистецтві. Характер - внутрішня сутність людини, індивідуальний склад його думок і почуттів. Характер - сукупність стійких індивідуальних особливостей особистості, що складається і проявляється в діяльності і спілкуванні. Характер виражається в характерності (сценічної). Характерність - є спосіб виявлення характеру, його зовнішня форма. У сучасному сценічному мистецтві ці два поняття - характер і характерність, нерозривні і розглядаються як єдине ціле. Це не тільки зовнішні особливості зображуваного особи, а перш за все його внутрішній, духовний склад, який проявляється в дії, здійснюваній актором на сцені. Мета творчого процесу, роботи над роллю - створення образу. Мізансцена визначається дуже багатьом, не «тільки» виразним мисленням артиста або режисера, не тільки почуттям простору того і іншого, вона визначається задумом, жанровим стилістичним рішенням, вона визначається подією і плануванням.

Зерно визначає сутність образу, а наскрізне дію - його основну цілеспрямованість. "Зерно"- це визначення глибинної сутності людини, її "родзинка", головна риса. "Зерно" вистави – це емоційне відчуття суті твору. Образне бачення вистави залежить від логічної послідовності завдань та процесів в епізодах. Зерно епізоду

- головне у змісті дії, що розвивається. Розвиток дії залежить від чіткої та ясної зміни подій. Важливо точно визначити зерно вистави та епізоду. Вчення Н. - Данченко "про зерно" - найцінніше відкриття у театральній педагогіці. Якщо "зерно" правильно схоплено, воно обов'язково дійде до глядача. "Зерно" розкриває місце образу п'єси, це перевірка всіх сценічних дій. "Зерно" - це квінтесенція ролі, її потік, розширюючись, зерно виростає в образ. Великий зв'язок має режисерське трактування ролей із "зерном" ролі і від цього залежить розподіл ролей. При цьому враховується творча індивідуальність актора, внутрішньо. і зовнішні дані, ступінь акторської майстерності, поєднання акторських індивідуальностей між собою, поєднання голосів.

Матеріал актора. Дихання, голос, вимова, дикція.

Тренінг дикційного і голосового апарату як одного з основних виразників акторської техніки. Розробка голосового діапазону.

Тема 9. Імпровізація в етюді, в запропонованих обставинах — від імені персонажа. Поняття про перевтілення.

Імпровізація як засіб вияву спонтанного самопочуття та спонтанної поведінки. Вміння імпровізувати на задану тему як необхідність акторської і режисерської діяльності. Здатність до імпровізації в житті і на сцені як природна здатність людини. Імпровізація як метод роботи над роллю, засіб боротьби з акторськими штампами. Імпровізація як шлях до переживання у мистецтві актора. Режисерські імпровізації. Етюд, яким ми здійснюємо фізичну пробу в

окремому по дієвому епізоді п'єси, коли ми цей епізод граємо імпровізаційно, і є етюд-розвідник. Це етюд, яким ми практично перевіряємо наш проект події, знайденого в розвідці розумом.

Запропоновані обставини – це умови сценічного життя. Сюди відноситься: час, місце й обстановка дії, усе, що відомо про героя: його характер, відношення до життя, друзів, його минуле і т. д. Отже, все, що пропонує нам автор п'єси. Їх необхідно уявляти яскраво і продумувати детально. Таким чином, пробуджується творча уява, яка наштовхує на потрібні дії й несподівані яскраві «пристосування». В етюді актор сам створює запропоновані обставини, в яких відбувається дія.

Зміна способу мислення, темпоритму та ставлення до оточуючого світу. Техніка актора полягає в створенні внутрішніх (психічних) умов для органічного зародження дії, що дозволяє акторові не просто контролювати власну акторську поведінку, але й повсякчас бути готовим до ролевої самореалізації. У сценічному просторі думка, як і дія, завжди має бути активною та конкретною. «сприймаю — оцінюю — приймаю рішення — дію». Принцип перевтілення в образ, світогляд і творча індивідуальність актора. Свідома робота — підготовчий етап — перебування особистості в особливому стані, котрий спрямований на інтуїтивний пошук. Несвідома робота — витіснення ідеї в підсвідомість, її визрівання, підсвідоме зіставлення з іншими аналогічними проблемами і їх рішеннями. Перехід неусвідомлюваного в свідоме — евристичний спалах — знаходження ідеї, але лише в головних засадах і характеристиках, як основи, фундаменту майбутньої цілісної системи реалізації з притаманними їй засобами, методами й прийомами втілення. Розвиток ідеї, знаходження відповідного апарату її втілення, її структуризація й матеріалізація, апробація результатів ідеї як цілісної продуктивної системи

Тема 10. Байка — акторська гра від імені різних персонажів, по черзі. Підтекст — на матеріалі тексту байки. Робота з матеріалом байки — пошук пластичної виразності, характерності. Поняття жанру на матеріалі читання байки — позиція оповідача в різних жанрах (як трагедію, як комедію, драму, мелодраму, фарс).

Особливості взаємодії персонажа з іншими героями вистави. Конфлікт як основна умова сценічної виразності. Практична робота над образами. Роль конфлікту у виставі. Реакція в сценічних конфліктах. Фізична, емоційна, мовна виразність для створення органічної поведінки в сценічному конфлікті. Пристосування, виразні засоби в процесі протікання сценічного конфлікту.

Студент на відкритому занятті знає та визначає характерність сценічних образів, створює характер свого персонажа в груповій роботі, у виконанні образу використовує зовнішню характерність, вводить (за умови необхідності) елементи клоунади в образи, що виконуються; виконує в логічній послідовності дії образу відповідно до акторської задачі, подій, характеру ролі в розроблених мізансценах; тримає темпоритм ролі і вистави, створює акторський ансамбль.

Байка як особливий жанр літератури, що прийшов з давнини. Байка як найбільш лаконічна динамічна форма епічної розповіді. «Мораль» (повчальний

висновок) як обов'язковий початок або кінець даної епічної форми. Стислість фабули у байці. Байка як одна з повчальних розповідей, що вимагає від виконавця розігрування. Байка як своєрідна невеличка п'єса. Байка і мініатюра. Байка та оповідання.

Тема, ідея, конфлікт, ряд подій у байці.

Майстерність виконання байки. Виконавець як дійова особа даної форми.

Роль логічної паузи. Формування підсумку-моралі байки виконавцем разом з глядачем.

Особливості характерів персонажів у байці. Манера подання гіперболізованих образів. Особливості тривалості конфлікту у байці.

Поняття «фотографічності» в оцінці подій, фактів, визначенні характерів дійових осіб.

Розвиток спостережливості.

Настрій виконавця під час читання байки. Особливості інтонаційного звучання розповідної мови під час виконання.

Поняття «дійового розкриття тексту байки». Пряма мова персонажів Завдання:

1. Здійснити роботу над акторськими прийомами передачі алегоричних образів героїв-звірів, неживих предметів.
2. Здійснити роботу над логічною паузою при формуванні підсумку моралі байки виконавцем.
3. Здійснити роботу над особливостями інтонаційного звучання розповідної мови під час виконання байки.
4. Здійснити роботу над особливостями характерів персонажів у байці.
5. Визначити особливості прямої мови кожного з персонажів байки.
6. Використати елементи театралізації при виконанні байки.
7. Здійснити роботу над манерою подачі гіперболізованих образів: тренінгові вправи на відповідний жест, позу, положення тіла.
8. Виконати тренінгові вправи «Спостережливість» на різноманітні теми ситуацій у повсякденному житті.
9. Здійснити роботу над гротесковим стилем виконання байки.
10. Засвоїти

Тема 11. Синхробуф. Вибір матеріалу. Синхробуф. Створення номеру.

Синхробуф – це сценка, під час якої звучить фонограма, пов'язана сюжетною лінією (музика, шуми, вигуки, удари тощо), а під неї розігрується пантоміма.

Пародія - сатиричний твір, що комічно імітує й висміює прикметні риси інших літературних творів - такий собі пересмішник. Суть пародії як художньо-публіцистичного жанру важко було б зрозуміти, не звернувшись до її витоків. Пародія, ймовірно, є найстародавнішим жанром мистецтва.

Особливості виявлення комічного на сцені. Лексика і комедійний тон словесної дії.

Ілюстрований підтекст – основна передумова перетворення тексту ролі на словесну дію. Мовний такт, логічний наголос, логічна пауза. Основні правила визначення наголошених слів у тексті. Поняття скелетування речення.

Тема 12. Представлення. Власний образ.

Здібності виконавця творів гумористичного жанру: органічне почуття гумору, природний комедійний дар, міміка, фізична легкість

Ілюстрований підтекст – основна передумова перетворення тексту ролі на словесну дію. Мовний такт, логічний наголос, логічна пауза. Основні правила визначення наголошених слів у тексті.

Основні умови вибору репертуару художнього читання. Вибір репертуару як відповідальний момент у роботі над художнім твором. Правильно вибраний твір – успіх виконавця, його творче зростання. Основні критерії вибору репертуару. Індивідуальність, неповторність, змістовність – утвердження виконавця як творця художнього твору

Практичні завдання:

1. Здійснити роботу над акторськими прийомами передачі алегоричних образів героїв-звірів, неживих предметів.
2. Здійснити роботу над логічною паузою при формуванні підсумку моралі байки виконавцем.
3. Здійснити роботу над особливостями інтонаційного звучання розповідної мови під час виконання байки.
4. Здійснити роботу над особливостями характерів персонажів у байці.
5. Визначити особливості прямої мови кожного з персонажів байки.
6. Використати елементи театралізації при виконанні байки.
7. Здійснити роботу над манерою подачі гіперболізованих образів: тренінгові вправи на відповідний жест, позу, положення тіла.
8. Виконати тренінгові вправи «Спостережливість» на різноманітні теми ситуацій в повсякденному житті.
9. Здійснити роботу над гротесковим стилем виконання байки.
10. Засвоїти методику роботи з техніки мови і орфоепії.

Створення власного етюд - пантоміми.

Завдання:

1. Здійснити роботу над творчим арсеналом виконавця: мімікою, жестом, ходом, дієвим словом, спілкуванням з глядачем, трансформацією образу тощо.
2. Придумати мізансцену для створення сценічного образу певного художнього твору, запропонованого викладачем.
3. Виконати тренінгові вправи.
4. Виконати тренінгові вправи «Імпровізація».

Монолог — аналіз тексту, характеристика образу. Завдання:

1. Визначити наскрізну дію в обраних художніх текстах.
2. Оволодіти моделями мовної інтонації для більш чіткого виконання мовної дії.
3. Розставити знаки у текст за законами логічного читання.
4. Прочитати запропонований викладачем уривок художнього твору, дотримуючись всіх інтонаційних законів.
5. Прочитати запропонований викладачем уривок художнього твору,

перетворюючи логічну паузу на психологічну.

6. Поділити уривок художнього твору на складові частини за допомогою крапки з комою.
7. Використати розділовий знак «тире» як спосіб протиставлення одного явища іншому.
8. Набути навичок увиразнення логічних наголосів у мовленні.

Підготовка до диференційованого заліку.

Завдання:

1. Здійснити роботу над творчим арсеналом виконавця: мімікою, жестом, ходом, дієвим словом, спілкуванням з глядачем, трансформацією образу тощо.
2. Придумати мізансцену для створення сценічного образу певного художнього твору.
3. Виконати тренінгові вправи.
4. Набути навичок роботи над засобами лексики і тоном словесної дії.
5. Виконати тренінгові вправи «Імпровізація».
6. Проаналізувати орфоепічні і логічні елементи при виконанні

6.2. Структура освітнього компоненту

Назви тем модулів	Кількість годин											
	Форма навчання:											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
лекції		практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	лекції		практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1												
Змістовий модуль 1												
1. Вступ. Акторські школи. Етика.	2					2	2					2
2. Увага, кола уваги. Звільнення м'язів, затисків (м'язовий контролер). Виправдання. Органіка. Якщо б. Що б я робив, якщо б... Поняття про етюд.	6		2			4	6		1			5
3. Дія - цілеспрямована, обґрунтована, продуктивна, дійсна; логіка та послідовність дії. Чим дія відрізняється від руху. Чотири напрямки дії.	10		4			6	10					10
4. Пристосування - як я виконую дію. Темпоритм. Уява, фантазія – в чому різниця, приклади. Спілкування, етапи та елементи спілкування. Коли артисти спілкуються, а коли – ні.	6		2			4	6					6

5. Кінострічка бачень. Внутрішній монолог. Поняття події. Акторська та режисерська події. Оцінка. Ставлення, зміна ставлення. Сценічне завдання (3 елементи – дія, хотіння, пристосування).	8		4			4	8		1			7
6. Михайло Чехов — акторський тренаж. Атмосфера. Психологічний жест (за М. Чеховим).	8		4			4	8		1			7
7. Поняття про центр тіла (за М. Чеховим). Поняття про імпульси (за Є. Гротовським).	6		2			4	6		1			5
Змістовий модуль 2												
8. Етюд зі словом. Характер і характерність. Зерно ролі.	8		2			6	8					8
Тема 9 Імпровізація в етюді, в запропонованих обставинах — від імені персонажа. Поняття про перевтілення.	8		2			6	8		1			7
10. Байка — акторська гра від імені різних персонажів, по черзі. Підтекст — на матеріалі тексту байки. Робота з матеріалом байки — пошук пластичної виразності, характерності. Поняття жанру на матеріалі читання байки — позиція оповідача в різних жанрах (як трагедію, як комедію, драму, мелодраму, фарс).	10		4			6	10		1			9
11 Синхробуф. Вибір матеріалу. Синхробуф. Створення номеру.	6		2			4	6		1			5
12. Представлення. Власний образ.	12		4			8	12		1			11
диференційований залік												
всього за модулем 1	90		32			58	90		8			82

7. ТЕМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ

Теми аудиторної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
1. Вступ. Акторські школи. Етика.	2	
2. Увага, кола уваги. Звільнення м'язів, затисків (м'язовий контролер). Виправдання. Органіка. Якщо б. Що б я робив, якщо б... Поняття про етюд.	4	1
3. Дія - цілеспрямована, обґрунтована, продуктивна, дійсна; логіка та послідовність дії. Чим дія відрізняється від руху. Чотири напрямки дії.	2	
4. Пристосування - як я виконую дію. Темпоритм. Уява, фантазія – в чому різниця, приклади. Спілкування, етапи та елементи спілкування. Коли артисти спілкуються, а коли – ні.	4	
5. Кінострічка бачень. Внутрішній монолог. Поняття події. Акторська та режисерська події. Оцінка. Ставлення, зміна ставлення. Сценічне завдання (3 елементи – дія, хотіння, пристосування).	4	1
6. Михайло Чехов — акторський тренаж. Атмосфера. Психологічний жест (за М.Чеховим).	2	1
7. Поняття про центр тіла (за М.Чеховим). Поняття про імпульси (за Є.Гротовським).	2	1
8. Етюд зі словом. Характер і характерність. Зерно ролі.	2	
Тема 9 Імпровізація в етюді, в запропонованих обставинах — від імені персонажа. Поняття про перевтілення.	4	1
10. Байка — акторська гра від імені різних персонажів, по черзі. Підтекст — на матеріалі тексту байки. Робота з матеріалом байки — пошук пластичної виразності, характерності. Поняття жанру на матеріалі читання байки — позиція оповідача в різних жанрах (як трагедію, як комедію, драму, мелодраму, фарс).	2	1
Синхробуф. Вибір матеріалу. Синхробуф. Створення номеру.	4	1
Представлення. Власний образ.	2	1
всього за модулем 1	32	8

8. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
1. Вступ. Акторські школи. Етика.	2	2
2. Увага, кола уваги. Звільнення м'язів, затисків (м'язовий контролер). Виправдання. Органіка. Якщо б. Що б я робив, якщо б... Поняття про етюд.	4	5
3. Дія - цілеспрямована, обґрунтована, продуктивна, дійсна; логіка та послідовність дії. Чим дія відрізняється від руху. Чотири напрямки дії.	6	10
4. Пристосування - як я виконую дію. Темпоритм. Уява, фантазія – в чому різниця, приклади. Спілкування, етапи та елементи спілкування. Коли артисти спілкуються, а коли – ні.	4	6
5. Кінострічка бачень. Внутрішній монолог. Поняття події. Акторська та режисерська події. Оцінка. Ставлення, зміна ставлення. Сценічне завдання (3 елементи – дія, хотіння, пристосування).	4	7
6. Михайло Чехов — акторський тренаж. Атмосфера. Психологічний жест (за М.Чеховим).	4	7

7. Поняття про центр тіла (за М.Чеховим). Поняття про імпульси (за Є.Гротовським).	4	5
8. Етюд зі словом. Характер і характерність. Зерно ролі.	6	8
Тема 9 Імпровізація в етюді, в запропонованих обставинах — від імені персонажа. Поняття про перевтілення.	6	7
10. Байка — акторська гра від імені різних персонажів, по черзі. Підтекст — на матеріалі тексту байки. Робота з матеріалом байки — пошук пластичної виразності, характерності. Поняття жанру на матеріалі читання байки — позиція оповідача в різних жанрах (як трагедію, як комедію, драму, мелодраму, фарс).	6	9
11 Синхробуф. Вибір матеріалу. Синхробуф. Створення номеру.	4	5
12. Представлення. Власний образ.	8	11
всього за модулем 1	58	82

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота є важливим елементом всієї системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу.

Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти у форматі дисципліни «Сценічна майстерність» визначається робочою програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; контроль готовності здобувача вищої освіти до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Першочерговим завданням викладача є:

- Допомагати здобувачу вищої освіти організувати час відведений для самостійної роботи.
- Роз'яснювати здобувача вищої освіти зміст, форму та методику завдань: в) Закріплення технічних прийомів у підготовці до показу;
- Навчити здобувачів вищої освіти самостійно працювати з рекомендованою літературою.

При організації самостійної роботи здобувача вищої освіти на засіданнях кафедри передбачається можливість отримання необхідної консультації (години чергування викладача згідно з графіком), що зазначається у переліку тем або окремих питань самостійної роботи.

Вимоги до відкритого уроку

Відкритий урок

Вимоги до відкритого заняття.

Рівень занять повинен відображати науковість і точність фактичного матеріалу, використання останніх досягнень, реалізацію навчальних, виховних і розвиваючих завдань. Оптимальність відкритих занять визначає вживання нових педагогічних технологій, прийомів і методів викладання, за допомогою яких реалізуються цілі заняття, формування знань, умінь і навиків на основі

самостійної пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Відкрите заняття повинне служити ілюстрацією виводів, до яких прийшов викладач в результаті педагогічного експерименту, результату роботи за педагогічною технологією. Після проведення відкритого заняття викладач обговорює із здобувачами вищої освіти про виконану роботу і свої спостереження.

На відкритому занятті студент демонструє уміння і навички відповідно теми заняття. На ньому, як правило, проводиться демонстрація навиків практичної роботи.

Відкрите заняття виконує ряд функцій, а саме:

- Інформаційну щодо рівня підготовленості здобувачів вищої освіти;
- Діагностуючу – встановлюються причини певних прогалин у знаннях здобувачів вищої освіти.
- Мотивуючу - стимулює подальше удосконалення діяльності здобувачів вищої освіти;
- Прогнозуючу - дозволяє окреслювати шляхи зростання майстерності здобувача вищої освіти.

Завдання практичних занять:

- підготовка до самостійного виконання практичних завдань;
- підготовка здобувачів вищої освіти до контрольних робіт;
- набуття вмінь застосування теоретичних знань на практиці;
- підготовка здобувачів вищої освіти до майбутньої практичної діяльності тощо.

Основною вимогою до проведення практичних занять є забезпечення розуміння здобувачами вищої освіти теоретичних основ і творчого виконання практичної роботи. Ефективність практичного заняття залежить від самостійності виконання роботи кожним студентом. Тематика і плани проведення практичних занять із переліком рекомендованої літератури заздалегідь доводяться до відома здобувачів вищої освіти.

Групові вправи — це специфічний вид практичного навчання при якому здобувачі вищої освіти закріплюють і поглиблюють теоретичні знання і практичні навички. Особливість організації групових вправ полягає у тому, що вони проводяться на фоні вирішення завдання, яке поєднується загальним задумом. Послідовність проведення групових вправ і розрахунок часу визначається на підставі обговорюваної теми і навчальної мети завдання.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення освітнього компоненту передбачає використання LMS Moodle — інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти та в разі проведення онлайн занять — засобів відео зв'язку (Zoom, Google Meet).

Технічні засоби:

Аудіо-апаратура, Музична апаратура TV панель Samsung

Комп'ютер та/або ноутбук

Обладнання

Музичні інструменти за видами Фортепіано «Україна» та/або синтезатор
Необхідний реквізит (за потребою)

Методичне та програмне забезпечення

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
- Навчальний план
- Освітня професійна програма
- Силабус
- Робоча навчальна програма.
- Наукова, навчальна та методична література
- Наочність (відеозаписи).

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні	Наочні	Практичні
Розповідь	Ілюстрація	Практична робота
Пояснення	Демонстрація	
Бесіда	Спостереження	
Лекція		
Інструктаж		

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гузик В.П., Кудрявцева Н.Б. Комплексний психофізичний тренінг: метод. посібник. Київ: ДАКККиМ, 2005.
2. Десятник Г.О., Лимар Л.Д. Основи акторської майстерності в екранній творчості: тексти лекцій [науковий редактор доктор наук із соціальних комунікацій Гоян В.В.]. – Київ, Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. – 108 с.
3. Добровольська С. В. Словник театральних термінів з дисципліни «Майстерність актора» для закладів вищої освіти культури і мистецтв. Дніпро : ОКВНЗ «Дніпропетровський театрально-художній коледж», 2019. 33 с.
4. Матушенко В.Б. Розвиток естрадного мистецтва: підручник. Київ : НАКККиМ, 2016. 200 с
5. Саган В. А. Акторський тренінг – основа розвитку творчої особистості (дидактика і методика): навч. посібник для студ. виш. навч. закл. культури і мистецтв. Луганськ : Вид-во ЛДШКМ, 2014. 184 с

6. Сценічне мистецтво: домінуючі проблеми художньо-творчих процесів: матеріали Всеукраїнської наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та магістрантів. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2021. 199 с
7. Сценічне мистецтво: творчі надбання та інноваційні процеси: матеріали II Всеукраїнської наукової конференції професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів та магістрантів. – Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2020. – 299 с.
8. В. П. Пацунов Парадокси «перевтілення» в акторському мистецтві. Теорія та практика. Київ Культура України. Випуск 61. 2018
9. М.Й.Кнебель “Про дійовий аналіз п'єси та ролі”.
10. Сценічне та музичне мистецтво: циркові та естрадні жанри. Науково-методичний аспект : матеріали XI наук.-практ. конф. (м. Київ, 15–16 квітня 2021 р.) / редкол. О. Яковлев, Г. Овчаренко [та ін.]. Київ : КМАЕЦМ, 2021. 123 с.
11. Хлистун О. С. Акторська уява як складова творчого процесу перевтілення КНУКіМ, Київ: Культурологічна думка. 2018. №14
12. Чорная О. І Основи сценічного мовлення. Фонаційне дихання і голос: Навч.посібник. — 2 вид.,. — СПб.: «Лань»;», 176 с 2016.